

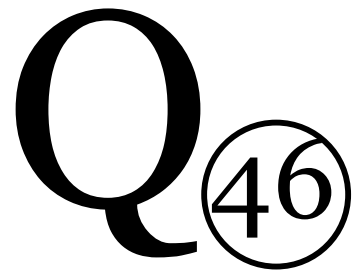
nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals

ENDREÇA

*Ara que no està entre nosaltres
ara que les cendres brollen a la terra
i l'horitzó està lleugerament encès...*

***Oferim aquest número de la revista en reconeixement
i homenatge a Michele Knobel, amiga i companya,
amb la que tant compartim encara.***

*I, mentrestant, continuem volent desaprendre i saber
i materialitzar temps-i-espai de lluites i esperances,
de llibertat, acollida i amor...*

Quaderns d'Educació Contínua

**nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals**

Editors

Iolanda Corella Llopis
i pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Lorena Ordiñana Pérez, Marta Malet Carol, Mila Grau Alepuz, Loles Martínez Cebrián, María Gabarda Riofrío, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Francesca Salvà (UIB), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR), Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés

(IPF), Sebas Parra (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Ángel Marzo (UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel † (MSU), Francese Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimaraes (UL), Rosa M. Falgás (ACEFIR), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA).

Correcció i traducció
Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació
gap

Quaderns d'Educació Contínua ★ 46

Títol: Sense títol

Autor: Mijo Miquel

Tècnica: digital

Dimensions: 210x210 mm

Any: 2021

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciències Socials
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

Associació de Persones
Adultes Participants
CPPFAFRANCESCOSBOSCHIMORATA

L'ULLAL Edicions

TAREPA - PV
Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

La nova edat fosca

Daniel Tomás Marquina i Marina Pastor Aguilar • 7

De la distòpia tecnològica a la formació ciutadana en xarxes: jugar, pensar, actuar

Enric Senabre Carbonell • 22

Els efectes possibilitadors de la tecnologia en la vida diària: dos casos d'ús quotidià de dispositius digitals

Michele Knobel i Colin Lankshear • 33

contínua

L'explosió digital de l'inconscient

Franco Berardi • 43

persones, territoris i experiències

Cada vegada més 'Videodrome'

Loris Vivini • 53

Modalitat semipresencial als Centres d'Educació de Persones Adultes de les Illes Balears. Resposta eventual a la pandèmia o proposta de futur?

Sebastià Vicens Prohens • 63

L'art de parlar, l'art d'aprendre llengües als centres de formació d'adults

CFA Pere Calders, J. Maria Planas Muela, Montserrat Moral Vinyoles • 72

L'esperança com a punt d'inici del sentir i el sentit del caminar cap a un horitzó de canvi. Grup de Dones de l'Escola de la Pau del Casal Claret de Vic

Marta Tàpia Masegosa • 81

Flipped Classroom com a ferramenta didàctica en Formació Professional Bàsica en Centres d'Educació d'Adults

Patricia Martínez Cano • 90

Repensant les tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement des d'un centre municipal d'FPA

Yolanda Corella Llopis, Marta Malet Carol i Milagros Grau Alepuz • 99

investigació

La utilització de les actuals tecnologies en l'educació: un canvi de paradigma o una paradoxa a reconciliar?

Agustí Pascual Cabo • 115

arxiu

dialogica

Pandèmia i connectivitat: l'experiència de la Universitat Popular de València

Isabel Lozano Lázaro i tot el seu equip humà • 125

fotografia • 133

webs

L'alfabetització digital i pensament crític front a la desinformació • 135

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Abordem en aquest número una qüestió crucial, les afectacions emocionals, conceptuals, perceptuals... i, en definitiva, les transformacions afectives, sensibles, emocionals, dialògiques, diferencials i relacionals, que produïm amb les noves pròtesis digitals aplicades a l'educació permanent –des de l'educació infantil fins la formació bàsica de persones adultes passant per la formació universitària, la sindical...– i, com aquestes, mitjançant les macrodades, els algorismes, la intel·ligència artificial, la nanobiotecnologia, la internet de les coses... produeixen en nosaltres, en els imaginaris socioculturals així com en els processos de vida política i ciutadana que enlestim quotidianament, mutacions de caire corporal-i-mental, més enllà de la variable ètica, en la fonda dimensió política i d'allò polític i, per tant, educatiu-cultural que comporten.

Estem, de facto, davant una mutació no sols antropològica sinó també existencial i, a la par, *zoe-geo-tecnocultural* que opera bàsicament des d'una perspectiva-dinàmica sociocultural i/o filogenètica que va manifestant-se, tan en allò intern de la composició social com en allò extern-contextual i esdevé alhora una modelització, superficial i profunda, psico-neuro-cognitiva-afectiva-... dels éssers humans –treballadores, precariat, aturades, estudiants...–, una fluència i procés que afecta-i-transforma la manera de relacionar-se, d'obrir-se al món i llegir-lo, de reescriure el món i d'intervenir en ell, d'establir vincles i formular solidaritats... i que conforma el sistema educatiu en un espai-temps destinat sols a l'adquisició i '*entrenament*' de coneixement tecnocientífic, dur i especialitzat i fragmentat, quasi exclusivament considerat amb les necessitats del mercat i en el qual es cultiva, de manera autoritària-totalitària, la competència, l'individualisme...

Quins haurien de ser els nous aprenentatges? Quines les noves maneres procedimentals, metodològiques, didàctiques...? Quins els sabers, els coneixements...? Quins els llocs i els establiments? Quines les configuracions dels espais i dels temps? Molt especialment, i penetrant més enllà de la simple habilitació per al treball precari i el món emprenedor, per la colonització mental i corporal, envers la preparació per a l'obediència i la servitud corporal i fragmentària... per tal d'utilitzar les pròtesis i dispositius, les praxis que teixen, els àmbits i camps de coneixement que aborden, els cossos-i-ments que connecten... amb una dimensió d'autèntica pràctica educativa de llibertat i profundament emancipatòria puix la valència associada amb

aquest cultiu-collita digital-i-virtual és intensament capitalista neoliberal, tant en la seua concepció com en l'articulació dels processos educatius, culturals que planifica i/o opera, i, sempre, té com a triple eix articulador la neutralització de les resistències, l'anul·lació de les creacions i la multiplicació dels estats d'excepció... fent quasi impossibles els des-aprenentatges requerits dels privilegis –valors i procediments humanistes, eurocèntrics i antropocèntrics, les representacions que requereixen, les relacions de poder i de subalternitat generades, les relacions amb els altres éssers vivents...– i el des-aprenentatge de la situació-en-context i en el món.

El ventall d'iniciatives que presentem tracten d'apropar-se, de manera diversa i plural, al triple repte de la condició posthumana, de domini de les tecnologies avançades i als desafius ecològics del canvi climàtic, des d'una ampla recombinació d'aprenentatges col·laboratius, no jeràrquics, traçats des de la transversalitat de les hibridacions –tecnològiques, animals, vegetals, territorials, etc.– i amb una forta emergència del gir afectiu, relacional i diferencial alhora, que reconsidera les actuacions de les persones adultes educadores i educandes situant-les dins i com a part del món, i defensen una idea de la producció de coneixements integrada, encarnada, afectiva i relacional i, des d'una manera de cultiu, esdevenen humilment i pobre les llavors i les fruites de pràctiques de llibertat i d'apoderament alternatives, lliures, dialògiques, amoroses... i estableixen que allò digital-virtual només és-existeix quan esdevé corporalització material plena creada-generada-produïda aquesta per l'acció singular i comuna de les praxis transformadores comunitàries.

Finalment recordar que, aquest camp de coneixement i d'experiències pràxiques l'hem abordat successives vegades, la penúltima en el número 27: *entorns multimèdia, aprenentatge col·laboratiu i formació de persones adultes* i, en aquest moment, el que tractem de fer és atendre la mutació antropològica-existencial i a la par *zoe-geo-tecnocultural* que és, com distingeix Franco Berardi, '*una transició de la predominança d'un mode conjuntiu a la d'un mode connectiu en l'esfera de la comunicació humana... un canvi el factor predominat del qual és la inserció de segments electrònics en el continuum orgànic, la proliferació de dispositius digitals en el univers orgànic de la comunicació i en el cos mateix.*'

Revista semestral
hivern 2021 · Núm. 46
12 €

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

